

Wonen in een etnisch diverse buurt: een onderzoek naar burenrelaties tussen autochtone en allochtone buren en de rol van sociale cohesie

Bachelorwerkstuk 2023-2024

ROOS NAGTZAAM

S4355482

r.nagtzaam@student.rug.nl

Begeleider: Jaap Nieuwenhuis

Tweede lezer: René Veenstra

5 Juni 2024

Abstract

Een toenemend multiculturalisme in de Nederlandse samenleving brengt met zich mee dat verschillende normen en waarden tegenover elkaar komen te staan. Daarnaast kan de toenemende etnische diversiteit in Nederland voor negatieve gevolgen zorgen op lokaal niveau, zoals de vermindering van sociale cohesie in buurten. Het is belangrijk om kennis te vergaren over deze verandering in de samenleving om zo toekomstig beleid doeltreffend te kunnen vormgeven en toepassen. Het onderzoek kijkt daarom naar de relatie tussen het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en het contact dat autochtone burgers hebben met burens met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse. Daarnaast focust het onderzoek zich specifiek op de rol van sociale cohesie in deze relatie. Hierbij heeft het onderzoek gebruikgemaakt van cross-sectionele data van het LISS Panel, welke bestaat uit ongeveer 5000 Nederlandse huishoudens. Er is een specifieke studie via het internet afgenomen over de buurtbeleving van huishoudleden. Alleen autochtone huishoudleden zijn meegenomen in dit onderzoek, met een uiteindelijke steekproefgrootte van 1985 huishoudleden. Uit het onderzoek blijkt dat autochtone mensen meer contact hebben met burens met etnische minderheden wanneer zij meer etnische diversiteit waarnemen in de buurt. Daartegenover blijkt dat de sociale cohesie in buurten negatiever wordt ervaren wanneer mensen meer allochtone burens waarnemen in de buurt. Een lagere mate van sociale cohesie als resultaat van etnische diversiteit in de buurt lijkt niet te verklaren waarom mensen juist meer contact hebben met burens van een andere etnische komaf dan de Nederlandse wanneer buurten meer etnisch divers zijn.

1. Inleiding

De Nederlandse samenleving wordt steeds meer divers. Op 1 januari 2022 is van de totale Nederlandse bevolking bijna 15 procent als migrant naar Nederland verhuisd, en zo'n 12 procent behoort tot de tweede generatie migranten (CBS, 2022). Migratie is momenteel de belangrijkste reden voor de Nederlandse bevolkingsgroei (Jennissen et al., 2023). Etnische en culturele diversiteit is al jaren een onderwerp van het publieke debat in de Nederlandse samenleving. Zo kwam dit tot uiting in de zwartepieten-discussie van de afgelopen jaren. Waar met name zwarte Nederlanders, maar ook overige etnische minderheden, de afschaffing van zwarte piet betoogden, waren er veel autochtone burgers die hun traditie niet wilden zien verdwijnen. Het is een voorbeeld van de invloed van toenemende etnische diversiteit in Nederland op de omgang tussen mensen van diverse herkomstgroepen en hun verschillende normen en waarden, waar belangen elkaar tegen kunnen gaan.

Multiculturalisme is een onderwerp wat terug te zien is op lokaal niveau in de samenleving. In een multiculturele samenleving, die Nederland steeds meer aan het worden is, moeten mensen van verschillende herkomstgroepen samen met elkaar in buurten en steden leven. Het blijkt dat niet iedereen in Nederland hierop staat te wachten: minstens een derde van de Nederlandse burgers vindt het niet goed dat de Nederlandse samenleving bestaat uit individuen met een andere culturele of etnische achtergrond dan de Nederlandse of staat hier neutraal tegenover (Dagevos et al., 2022). Het toenemende multiculturalisme kenmerkt niet alleen een constante verandering van de samenleving, maar is ook tekenend voor een doorlopende verandering in de attitudes van mensen. Nieuw onderzoek naar deze veranderingen blijft daarom nodig.

Er is veel onderzoek gedaan naar de gevolgen van etnische diversiteit in de samenleving, met name in de vorm van sociale contacten met etnische minderheden. Er zijn twee stromingen in de literatuur gericht op de gevolgen van etnische diversiteit in buurten. Waar de contacthypothese pleit voor meer contact met etnische minderheden als een gevolg van etnische diversiteit in de buurt, toont de conflicttheorie bewijs voor minder tot geen contact met etnische minderheden. Dit onderzoeksrapport tracht een verduidelijking te scheppen, waarbij het kijkt naar de relatie tussen het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en het contact met burens met een etnische achtergrond. Dit doet het onderzoek door de twee theorieën tegen elkaar uit te zetten, waarna het de conflicttheorie uiteindelijk als uitgangspunt neemt. Het onderzoek richt zich hierbij op het perspectief van de autochtone burger.

Het debat over toenemende etnische en culturele diversiteit in Nederland gaat ook over de consequenties voor het gemeenschapsgevoel en de sociale cohesie in buurten (Stolle & Harrel, 2013). Sociale cohesie speelt een belangrijke rol in de relaties die mensen hebben in de buurt. Sociale cohesie gaat namelijk over de gevoelens van vertrouwen, wederkerigheid en verbondenheid tussen mensen (Van der Meer & Tolsma, 2014). Deze gevoelens zijn bepalend voor het onderlinge contact tussen burens. Wanneer in een buurt de sociale cohesie laag ligt, zullen mensen minder snel contact met elkaar zoeken. Uit onderzoek blijkt dat etnische diversiteit kan leiden tot een vermindering van sociale cohesie (Lancee & Dronkers, 2011). Het is dan ook belangrijk om de invloed van sociale cohesie mee te nemen in het onderzoek. Dit onderzoeksrapport kijkt daarom of sociale cohesie inderdaad negatief beïnvloed wordt door het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden, en of dit het contact met burens met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse doet afnemen. Wellicht kan het onderzoek hiermee een unieke bijdrage leveren aan kennis over de sociale cohesie in

de Nederlandse samenleving. Uiteindelijk beantwoordt het onderzoek de volgende hoofdvraag: *Wat is de invloed van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op het contact met burens met een etnische achtergrond? Wat is de rol van de ervaren sociale cohesie in de buurt?* Het onderzoek gebruikt hierbij data van het LISS Panel (Longitudinal Internet studies for the Social Sciences) uit 2020, beheerd door non-profit onderzoeksinstituut Centerdata (Universiteit van Tilburg, Nederland). Het LISS Panel heeft hiervoor een studie afgenomen over de buurtbeleving.

2. Theorie

2.1 Etnische diversiteit in buurten en interetnisch contact

Dit onderzoeksrapport onderzoekt hoe de relatie tussen het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en het contact met burens van een etnische achtergrond eruit ziet voor autochtone burgers. In literatuur wordt veelal gesproken van de termen 'ingroup' en 'outgroup'. Met ingroup bedoelt dit onderzoek de autochtone burger, onder outgroup verstaat het onderzoek de mensen met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse. Zoals in de inleiding betoogd, is etnische diversiteit steeds centraler komen te staan in de westerse samenleving. De tegengestelde resultaten in studies over de gevolgen van etnische diversiteit in buurten kunnen herleid worden naar twee tegengestelde theorieën, namelijk die van de contacthypothese, en die van de conflicttheorie.

Ten eerste is er de contacthypothese. Volgens deze theorie zorgt etnische diversiteit in buurten voor toenemende kansen op interetnisch contact, ofwel contact met mensen van verschillende etnische achtergronden (Lancee & Dronkers, 2011). Dit werkt als volgt: wanneer iemand in een etnisch diverse buurt woont, zijn er meer kansen om vooroordelen tegen te gaan en een vertrouwensband op te bouwen (Lancee & Dronkers, 2011). Uit onderzoek blijkt dat buurtbewoners over het algemeen een meer open houding vormen tegenover etnische minderheden in etnisch diverse buurten (Lancee & Dronkers, 2011). Dit zou dan ook moeten leiden tot meer contact met burens met een etnische achtergrond. Echter blijkt dit alleen te gelden wanneer er aan bepaalde eisen worden voldaan. De intergroup theorie van Allport veronderstelt namelijk dat verschillende groepen mensen alleen contact zoeken met elkaar als de omstandigheden optimaal zijn (Pettigrew, 1998). Deze omstandigheden zijn als volgt: een gelijke status van beide groepen, het hebben van gezamenlijke doelen, samenwerking tussen de groepen en de steun van formele instituties

voor intergroup contact (Pettigrew, 1998). De contacthypothese volgt de intergroup theorie en stelt dat onder de juiste omstandigheden etnische diversiteit kan leiden tot betere intergroup relaties, ofwel meer interetnisch contact (Vezzali & Stathi, 2016).

De verwachting is echter dat voor etnisch diverse buurten deze omstandigheden niet optimaal zullen zijn, waardoor er minder interetnisch contact zal zijn. Dit wordt beargumenteerd door de conflicttheorie, welke veronderstelt dat in etnisch diverse buurten mensen minder snel het contact zullen aangaan met mensen van verschillende etnische achtergronden (Lancee & Dronkers, 2011). De conflicttheorie werkt volgens een drietal mechanismen: het herkenning-mechanisme, het competitie-mechanisme en het etnische discriminatie-mechanisme, welke laten zien dat er aan de optimale omstandigheden van de intergroup theorie niet voldaan wordt in etnisch diverse buurten.

Allereerst is er het herkenning-mechanisme. Volgens dit mechanisme kan iemand zich moeilijk herkennen in de mensen om zich heen, wanneer degene zich bevindt in een omgeving rijk aan diversiteit, zoals etnische diversiteit. Dit komt doordat mensen van nature geneigd zijn homofilie te creëren in hun relaties, wat inhoudt dat zij contact zoeken met mensen die dezelfde attributen bezitten als zijzelf (Chaudhry, 2022). Ondanks het feit dat mensen wellicht toleranter zijn tegenover etnische minderheden wanneer ze in een etnisch diverse buurt wonen, vormen mensen zich over het algemeen tot de groep waarin ze zichzelf herkennen, waardoor er uiteindelijk een beeld van ingroup versus outgroup ontstaat (Albeda et al., 2017). Geen herkenning vinden in de mens om je heen leidt er uiteindelijk toe dat er minder contact wordt gezocht met de persoon die ‘anders’ is als jijzelf. Hierbij wordt dus niet voldaan aan de eerste optimale omstandigheid, het hebben van een gelijke status van beide groepen, aangezien er een ‘jij versus zij’ denken heerst. Het gebrek aan herkenning in een

buurt met veel etnische diversiteit leidt er dan ook toe dat er minder contact is tussen autochtone mensen en burens van verschillende etnische achtergronden (Lancee & Dronkers, 2011).

Vervolgens is er het competitie-mechanisme, welke stelt dat mensen wonend in een buurt met een hoge etnische diversiteit, een sterk gevoel van bedreiging kunnen ervaren gebaseerd op gevoelens van competitie (Janssen et al., 2019). Er kan in een buurt sprake zijn van materiële-competitie, waarvan een voorbeeld de competitie voor woningen is (Janssen et al., 2019). Gevoelens van bedreiging zijn het sterkst wanneer verschillende groepen concurreren voor materiële hulpbronnen (Van der Meer & Tolsma, 2014). Daarnaast kan er in de buurt sprake zijn van niet-materiële competitie, wat duidt op de competitie van zaken zoals het spreken van een buitenlandse taal of de aanwezigheid van etnisch georiënteerde bedrijven (Janssen et al., 2019). Niet-materiële competitie kan een bedreiging vormen voor de autochtone normen, waarden en gewoonten. De competitie tussen autochtone en allochtone burens over zowel materiële- als niet-materiële zaken zorgt ervoor dat er niet wordt voldaan aan twee van de optimale condities voor intergroup contact, namelijk het hebben van gezamenlijke doelen en het samenwerken. Volgens het competitie-mechanisme competeren autochtone en allochtone burgers juist voor dezelfde doelen, en doordat autochtonen allochtonen zien als een bedreiging, zullen ze ook niet met ze samenwerken. Concluderend zou volgens het competitie-mechanisme het gevoel van competitie in etnisch diverse buurten er voor moeten zorgen dat er minder contact is met burens van een etnische achtergrond, doordat er een negatieve outgroup attitude ontstaat tegenover deze groep (Janssen et al., 2019).

Tot slot is etnische discriminatie een mechanisme binnen de conflicttheorie die niet vergeten kan worden en aansluit op het competitie-mechanisme. Er is sprake van etnische discriminatie

wanneer er vormen van vooroordelen zijn op basis van iemands etniciteit (Zajda, 2022). Het eerder besproken competitie-mechanisme laat zien dat de aanwezigheid van etnische minderheden in een buurt een bedreiging veroorzaakt. Dit gevoel van bedreiging is mede gericht op de politieke en economische voorrechten die de autochtone burger bezit (Oliver & Mendelberg, 2000). Het gevoel van competitie en bedreiging heeft dus ook een specifieke op etnische discriminatie-gebaseerde oorzaak. Kortom, hoe hoger de etnische diversiteit in de buurt, hoe negatiever de opinie tegenover etnische minderheden, ofwel, hoe meer etnische discriminatie. Hier blijkt wederom dat er aan de optimale conditie van gelijke status tussen groepen niet wordt voldaan. Hieruit volgt dat etnische discriminatie, ofwel negatieve outgroup attitudes, zal leiden tot minder contact met burens met een etnische achtergrond.

Samenvattend geeft de conflicttheorie door middel van mechanismen als herkenning, competitie en etnische discriminatie een verklaring voor de negatieve relatie tussen het waarnemen te wonen in een etnisch diverse buurt en contact met burens met een etnische achtergrond. Op basis van de contacthypothese is het zeker mogelijk dat er interetnisch contact ontstaat in etnisch diverse buurten. Bovendien hebben mensen hier ook meer de kans voor interetnisch contact. Echter laat de conflicttheorie zien dat er in etnisch diverse buurten geen optimale omstandigheden zijn om interetnisch contact te laten ontstaan. De verwachting is dan ook dat mensen het contact met burens met een etnische achtergrond minder snel zullen aangaan op basis van gebrek aan herkenning en gevoelens van bedreiging.

De hypothese voor deze relatie luidt: *Wanneer mensen waarnemen te wonen in een buurt met meer etnische minderheden zal er minder contact zijn met burens met een etnische achtergrond.*

2.2 De rol van sociale cohesie

Naast de gevolgen van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden voor het contact dat mensen hebben met burens van een etnische achtergrond, kijkt dit rapport ook naar welke rol sociale cohesie speelt in deze relatie. Zoals in de inleiding benoemd, is sociale cohesie gebaseerd op gevoelens van vertrouwen, wederkerigheid en verbondenheid tussen mensen (Van der Meer & Tolsma, 2014). Het onderzoek kijkt naar de mate van sociale cohesie tussen de ingroup, de autochtone Nederlanders, en de outgroup, de allochtone burens.

Etnische diversiteit kan leiden tot een vermindering van sociale cohesie (Lancee & Dronkers, 2011). Dit is gebaseerd op Putnam's constrict theorie, die stelt dat etnische diversiteit in een buurt zorgt voor minder onderling vertrouwen en solidariteit tussen burens (Putnam, 2007). In een etnisch diverse buurt, gaan mensen zich gedragen als 'schildpadden': ze trekken zich terug uit het sociale leven (Putnam, 2007). Dit werkt volgens het zogenoemde anomie-mechanisme. Buurtbewoners weten niet hoe ze met etnische diversiteit en verschillende normen en waarden om moeten gaan, en beginnen anomie te voelen. Wanneer dit gebeurt, voelen mensen normloosheid, meer wantrouwen en angst (Putnam, 2007). Volgens het anomie-mechanisme zijn er in etnisch diverse buurten meer gevoelens van anomie, omdat buurtbewoners verschillen in hun normen en waarden, taalgebruik en identiteitsvorming (Van der Meer & Tolsma, 2014). Dit resulteert uiteindelijk in een lagere sociale cohesie in deze buurten. Hier komt het herkennings-mechanisme terug, eerder besproken bij de conflicttheorie. Volgens dit mechanisme herkennen mensen zich niet in de ander, en zoeken over het algemeen minder contact op met de outgroup. Dit valt deels te verklaren door het feit dat gebrek aan herkenning als gevolg heeft dat het onderling vertrouwen tussen mensen uit de ingroup en mensen uit de outgroup lager ligt (Van der Meer & Tolsma, 2014). Het gebrek aan onderling vertrouwen heeft dan weer als gevolg dat de sociale cohesie lager ligt in een buurt.

Na vastgesteld te hebben dat etnische diversiteit in buurten leidt tot een vermindering van de sociale cohesie in een buurt, kijkt het onderzoek naar hoe de lagere mate van sociale cohesie leidt tot minder contact met burens met een etnische achtergrond. In een buurt waar de sociale cohesie laag is, vertrouwen mensen elkaar in mindere mate. Dit heeft als gevolg dat mensen afstand nemen van elkaar: mensen helpen elkaar minder, maken minder snel een praatje en zullen minder snel deelnemen aan organisaties in de buurt. Kortom, mensen gaan het contact minder snel aan. Dit betekent dat in een etnisch diverse buurt, waar de sociale cohesie lager ligt, het interetnisch contact in mindere mate aanwezig zal zijn (Van der Meer & Tolsma, 2014).

De hypothese voor de rol van sociale cohesie luidt: *De invloed van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op het contact met burens met een etnische achtergrond wordt (gedeeltelijk) verklaard doordat de sociale cohesie in een buurt met etnische minderheden lager ligt.*

2.3 Overige invloeden

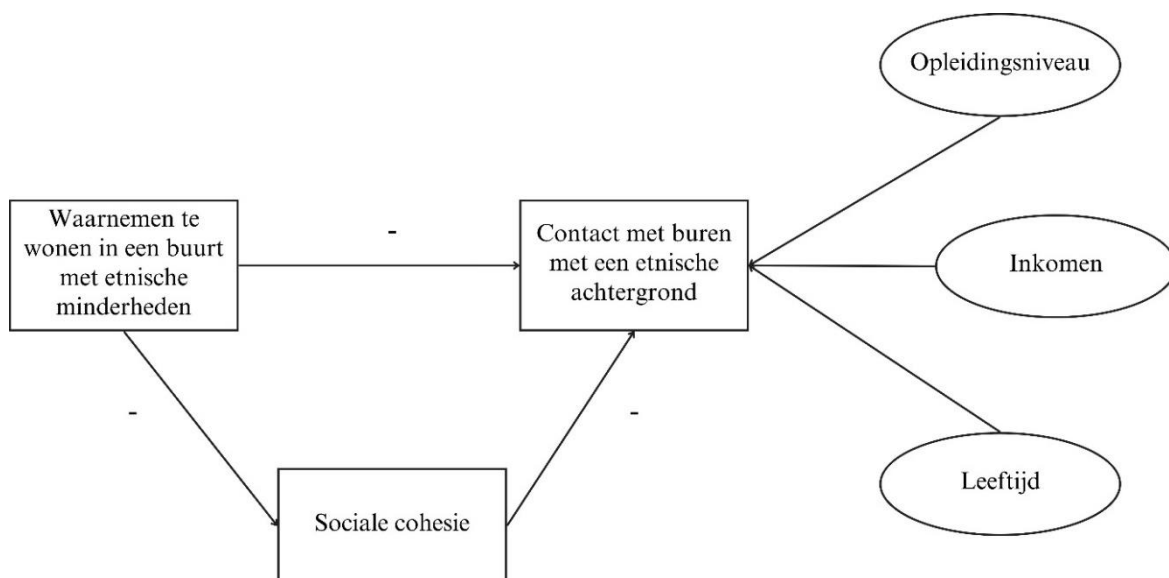
Het onderzoek houdt rekening met de leeftijd, het opleidingsniveau en het inkomen van de respondenten. Voor de leeftijd van de respondenten geldt dat jongeren over het algemeen meer sociale contacten hebben in de buurt dan volwassenen. Dit komt doordat zij sterker afhankelijk zijn van de buurt als ontmoetingsplek met vrienden en overige sociale contacten, terwijl volwassenen eerder contacten zoeken buiten de buurt (Harris, 2009).

Daarnaast wordt er voor opleidingsniveau gecontroleerd omdat er de verwachting is dat hoogopgeleiden mensen een tolerantere en meer verwelkomende houding hebben tegenover etnische minderheden dan laagopgeleide mensen. Dit is gebaseerd op het morele verlichtingsperspectief, welke stelt dat hoogopgeleiden een betere educatie hebben genoten en vanuit daar morele waarden toepassen op outgroups zoals etnische minderheden (Kuppens et

al., 2018). Dit maakt dat hoogopgeleiden sneller het contact aangaan met burens met een etnische achtergrond dan laagopgeleide mensen.

Tot slot houdt het onderzoek rekening met de invloed van inkomen. Wanneer in een buurt veel mensen wonen met een laag inkomen zullen mensen sneller negatief aankijken tegen burens van een etnische achtergrond (Oliver & Mendelberg, 2000). Dit zou bijvoorbeeld kunnen komen doordat etnische minderheden een competitie vormen voor hun hulpbronnen, wat aansluit op het eerder besproken competitie-mechanisme.

Concluderend vormen leeftijd, opleidingsniveau en inkomen de overige invloeden waar het onderzoek rekening mee houdt. In Figuur 1 is het uiteindelijke onderzoeksmodel te zien.

Figuur 1. Het onderzoeksmodel

3. Methoden

3.1 Data en procedure

Het onderzoek heeft data gebruikt van het LISS Panel (Longitudinal Internet studies for the Social Sciences) beheerd door non-profit onderzoeksinstituut Centerdata, welke een partner is van de Universiteit van Tilburg (*About Us - LISS Panel, 2023*). Centerdata is lid van de organisatie ODISSEI (Open Data Infrastructure for Social Science and Economic Innovations) (*About Us - LISS Panel, 2023*). Het LISS Panel is gebaseerd op een sample van ongeveer 5000 Nederlandse huishoudens (*How It Works – LISS Panel, 2023*). Mensen worden voor de steekproef uitgenodigd, waarbij het LISS Panel rekening houdt met huishoudens die geen middelen hebben om mee te doen aan de steekproef door ze een computer en internetverbinding aan te bieden (*How It Works – LISS Panel, 2023*). Hierdoor zorgt het LISS Panel ervoor dat de steekproef representatief is voor de Nederlandse samenleving. Het LISS Panel neemt elke maand online enquêtes af waarvoor de respondenten een geldelijke beloning krijgen. Verder is er één lid van het huishouden welke informatie over het huishouden zelf bijhoudt.

Dit onderzoek heeft gebruik gemaakt van een specifieke studie die door het LISS Panel is afgenomen over de buurtbeleving van huishoudleden. Zij hanteren de volgende definitie van de buurt, die het onderzoek ook gebruikt, namelijk ‘de omgeving van uw huis die te voet in ongeveer 10 minuten te bereiken is’ (LISS Panel, 2021). Er is gebruikgemaakt van een willekeurige selectie van de huishoudleden, welke allemaal 18 jaar of ouder zijn. Hierbij moesten de huishoudleden een vragenlijst op de computer invullen, genaamd: “Wat vindt u van uw buurt?”. Deze studie is afgenomen in juli 2020 en bedraagt de selectie van 3.332 huishoudleden. Hierbij is er een non-respons van 669, wat betekent dat deze huishoudleden

geen deel hebben genomen aan deze studie. 2.663 huishoudleden hebben wel deelgenomen aan de studie, waarvan 2.646 de vragenlijst volledig hebben ingevuld en 17 huishoudleden de vragenlijst niet volledig hebben ingevuld. Er is gebruikgemaakt van een gestandaardiseerde vragenlijst, wat inhoudt dat alle huishoudleden dezelfde vragen en bijbehorende antwoordmogelijkheden hebben gekregen.

Daarnaast heeft dit onderzoek gebruik gemaakt van achtergrondinformatie over de huishoudleden, welke maandelijks worden bijgehouden in een gestandaardiseerde vragenlijst genaamd de huishoudbox. Elk huishouden wijst één contactpersoon aan, welke de huishoudbox maandelijks invult. Hierbij vult de contactpersoon zowel informatie over het huishouden zelf in, zoals de woonvorm, maar ook individuele informatie van de overige huishoudleden, zoals het netto inkomen. De achtergrondinformatie die gebruikt is in dit onderzoek is verkregen in augustus 2020.

Van origine zaten er zoals eerder besproken 3.332 huishoudleden in de steekproef waarvan er na een non-respons van 669 huishoudleden nog een steekproef overbleef van 2.663 huishoudleden. In dit onderzoek is er een selectie gemaakt van deze 2.663 huishoudleden uit de oorspronkelijke dataset op basis van herkomst. In het onderzoek staat namelijk de attitude van autochtone burgers tegenover allochtone burgers centraal. Met deze reden zijn alleen autochtone burgers in de steekproef meegenomen. Hiervoor is de variabele herkomstgroep gebruikt uit de data van de achtergrondinformatie. De variabele herkomstgroep bestaat uit de categorieën: Autochtone herkomst, Eerste generatie van niet-Nederlandse, westerse afkomst, Eerste generatie van niet-Nederlandse, niet-westerse afkomst, Tweede generatie van niet-Nederlandse, westerse afkomst, Tweede generatie van niet-Nederlandse, niet-westerse afkomst, en Herkomst onbekend of deel gegevens onbekend (missing values). Alleen de

huishoudleden met een autochtone herkomst zijn meegenomen in het onderzoek. Hierdoor is het onderzoek uitgekomen op een steekproefgrootte van 2.146 huishoudleden. Deze bewerking is terug te zien in Bijlage 1.

Voor het onderzoeksmodel zijn er een aantal variabelen gebruikt die voortkomen uit de dataset, waarvan de volgende:

- Afhankelijke variabele: het contact met buren met een etnische achtergrond
- Onafhankelijke variabele: het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden.
- Mediërende variabele: sociale cohesie.
- Controlevariabelen: opleidingsniveau, inkomen en leeftijd.

Niet alle variabelen hebben volledige waarden. Dit komt doordat er op sommige vragen geen antwoord is gegeven of er een antwoord is gegeven waar geen informatie over de variabele uitgedaald kan worden. Missende waarden kunnen eventueel een probleem geven voor de representativiteit van de steekproef. Hierom zijn de missende waarden op de variabelen uit de dataset gehaald om zo een representatieve steekproef over te houden, welke uiteindelijk bestaat uit 1985 huishoudleden (zie Bijlage 1). Voor zowel de afhankelijke, onafhankelijke als mediërende variabele zijn de missende waarden erg laag. De opvallende missende waarden zijn gevonden bij de controlevariabelen opleidingsniveau en inkomen. Voor opleidingsniveau konden huishoudleden invoeren (nog) geen opleidingsdiploma te hebben behaald, nog geen onderwijs te hebben gevolgd of anders. Deze zijn gecodeerd als missende waarden met een totaal van 45. Voor de variabele inkomen konden respondenten naast hun inkomen er ook voor kiezen om (-13) Weet ik niet of (-14) Dat wil ik niet zeggen, te antwoorden. Er zijn 33 respondenten die hebben ingevuld hun inkomen niet te weten, en 75 respondenten die hebben

ingevuld het niet te willen zeggen. Uiteindelijk komt er inclusief 8 system missings een totaal van 116 missende waarden op de variabele. Wellicht kan dit aantal missende waarden verklaard worden vanwege de gevoeligheid van de vraag.

3.2 Operationalisaties

Contact met burens met een etnische achtergrond

Allereerst is er de afhankelijke variabele in het onderzoeksmodel, namelijk het contact met burens met een etnische achtergrond. Deze variabele is gemeten door de volgende vraag aan de huishoudleden te stellen: “En hoeveel van deze buurtbewoners waarmee u contact heeft, hebben een buitenlandse achtergrond?” Hierbij horen de volgende antwoordcategorieën: (1) niemand, (2) minder dan de helft, (3) ongeveer de helft, (4) meer dan de helft en (5) Allemaal. De variabele is gehercodeerd tot een dichotome variabele met antwoordcategorieën 0=geen contact en 1=wel contact. In de groep 0 zitten de huishoudleden die ‘niemand’ hebben ingevuld, in groep 1 zitten de huishoudleden die de overige antwoorden hebben gekozen, dus die in ieder geval contact hebben met minimaal 1 buurtbewoner met een buitenlandse achtergrond. De bewerking van deze variabele is te zien in Bijlage 1.

Het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden

De onafhankelijke variabele in het onderzoeksmodel het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden. Deze variabele is gemeten door de vraag: “Wat schat u, hoeveel procent van de bewoners van uw buurt is van buitenlandse komaf?” De huishoudleden konden hierop antwoorden op een schaal van 0 tot en met 10, waar 0=0% en 10=100%.

Sociale cohesie

De potentieel mediërende variabele in het onderzoeksmodel is sociale cohesie. In de dataset bestaat dit uit vijf verschillende items die uiteindelijk zijn samengevoegd tot één variabele, welke een weergave van de sociale cohesie in de buurt moet zijn. Sociale cohesie bestaat uit de volgende vijf items:

1. “De mensen in deze buurt helpen elkaar.”
2. “De mensen in de buurt kun je vertrouwen.”
3. “Mensen in deze buurt delen dezelfde waarden.”
4. “Mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks.”
5. “In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om.”

Voor alle items van sociale cohesie geldt dat de antwoordcategorieën er als volgt uitzien: (1) helemaal oneens, (2) 2, (3) 3, (4) 4, en (5) helemaal eens. Om een variabele te verkrijgen waarbij een hogere score duidt op een hogere sociale cohesie, is het negatief geformuleerde item gespiegeld. De items zijn samengevoegd tot een variabele, waarvan de bewerking is te zien in Bijlage 1. Er is gekeken naar de cronbach's alfa om te controleren of de items samen een goede meetmaat geven voor sociale cohesie. De cronbach's alfa bedraagt een waarde van 0,858 (zie Bijlage 1). Dit is een hoge waarde, waaruit de conclusie is getrokken dat de items samen een goede meetmaat zijn voor sociale cohesie.

Opleidingsniveau

Het onderzoek heeft ook controlevariabelen meegenomen. De eerste controlevariabele in het onderzoeksmodel is opleidingsniveau. Dit is aan de huishoudleden bevraagd door: “Hoogste opleiding met diploma”, met de volgende antwoordcategorieën: (1) basisonderwijs, (2) vmbo, (3) havo/vwo, (4) mbo, (5) hbo, (6) wo, (7) anders, (8) (Nog) geen onderwijs afgerond, en (9) Volgt nog geen onderwijs. De variabele is gehercodeerd waarbij de categorieën 7 tot en met 9

zijn gecodeerd als system missings aangezien ze geen concrete informatie verschaffen over het opleidingsniveau van het huishoudlid (zie Bijlage 1).

Inkomen

De tweede controlevariabele in het onderzoeksmodel is inkomen. De huishoudleden moesten hiervoor het volgende aangeven: “Persoonlijk netto maandinkomen in euro’s”. Er is gekozen voor deze meetmaat van inkomen omdat het wat zegt over de persoonlijke invloed van de inkomenssituatie. Als iemand bijvoorbeeld niet werkt maar diens partner wel, kan het zijn dat beide een verschillende kijk op etnische minderheden hebben op basis van hun persoonlijke inkomenssituatie. De score van de variabele inkomen is geheeltallig, dit betekent dat de respondenten zelf een waarde konden invullen. Verder is een score van (-13) Weet ik niet, (-14) Dat wil ik niet zeggen, en (-15) Onbekend (missing). Deze scores zijn in de dataset ook ingevoerd als missende waarden in de ‘variable view’ om zo ervoor te zorgen dat deze waarden niet mee worden genomen in de analyse. De variabele inkomen is in de dataset gedeeld door duizend zodat de interpretatie van het effect van inkomen beter uit te voeren is (zie Bijlage 1).

Leeftijd

De derde controlevariabele in het onderzoeksmodel is leeftijd. In de dataset is dit de gelijknamige variabele leeftijd. Scores op deze variabele zijn geheeltallig, dus de respondenten konden zelf een waarde invullen.

3.3 Analyseopzet

Voor het onderzoeken van de onderzoeksvraag en het toetsen van de hypothesen is er een logistische regressieanalyse uitgevoerd, waarbij er ook een specifieke mediatie-analyse heeft plaatsgevonden via een lineaire regressieanalyse. Hiervoor zijn stapsgewijs modellen getoetst om de invloed van de verschillende variabelen te toetsen.

Allereerst is er een model geschat met de afhankelijke variabele en de controlevariabelen, namelijk model 1^a. De controlevariabelen zijn als eerste toegevoegd aan het model zodat er vanaf het begin gekeken kon worden naar hun invloed op de afhankelijke variabele.

Vervolgens is model 2^a geschat met daarin de afhankelijke variabele, controlevariabelen en de onafhankelijke variabele. Zo kon er, rekening houdend met de controlevariabelen, gekeken worden naar de hoofdrelatie tussen het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en het contact met burens met een etnische achtergrond.

Daarna is het complete model 3^a geschat waar de afhankelijke variabele, controlevariabelen, de onafhankelijke variabele en de mediërende variabele zijn ingevoegd. Hier kon er een mediatieanalyse worden uitgevoerd om zo de rol van sociale cohesie op de hoofdrelatie te onderzoeken.

Tot slot is er een lineair model geschat om het mediatie-effect te bestuderen, namelijk model 4^b. Hierbij is sociale cohesie de afhankelijke variabele, welke geschat wordt door de onafhankelijke variabele het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en de controlevariabelen.

4. Resultaten

4.1 Beschrijvende Statistieken

Tabel 1. Beschrijving van de in de analyse opgenomen variabelen: gemiddelde (standaarddeviatie), minimum- en maximumwaarde (N=1985)

Variabele	Gemiddelde (standaarddeviatie)	Minimum	Maximum
Contact buren met etnische achtergrond (geen=0; wel=1)	69,57% geen 30,43% wel (,460)	,000	1,000
Opleidingsniveau	3,865 (1,417)	1,000	6,000
Inkomen (in duizenden euro's)	1,836 (1,084)	,000	10,800
Leeftijd	57,350 (16,436)	19	95
Waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden	1,970 (1,680)	,000	10,000
Sociale cohesie (schaal 5 items)	3,619 (,748)	1,000	5,000

In Tabel 1 zijn de univariate statistieken van de variabelen in het model te zien. Hoe deze zijn verkregen is terug te zien in Bijlage 2. Voor de afhankelijke variabele, het contact met buren met een etnische achtergrond, geldt dat de meeste huishoudleden geen contact hebben met

buren met een buitenlandse achtergrond, namelijk 69,57% ($SD=,460$). Dit betekent dat deze variabele scheef is verdeeld, wat eventueel vertekende resultaten op kan leveren.

De onafhankelijke variabele, namelijk de schatting die mensen geven hoeveel procent van hun buurt bestaat uit mensen van buitenlandse komaf, heeft een gemiddelde score van 1,970 ($SD=1,680$). Gemiddeld geven mensen dus een schatting dat er 19,7% mensen van buitenlandse komaf wonen in hun wijk. De spreiding was niet groot, de meeste huishoudleden nemen geen hoog percentage etnische minderheden in hun buurt weer, namelijk tussen de 0% en 30% (zie Bijlage 1). Voor een onderzoek waarbij het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden een effect moet hebben op het contact met burens met een etnische achtergrond, kan het dus lastig zijn aangezien de respondenten over het algemeen niet in heel sterk etnisch diverse buurten blijken te wonen. Het is dan ook belangrijk om hier rekening mee te houden in het onderzoek.

Vervolgens scoren de huishoudleden gemiddeld 3,619 ($SD=,748$) op sociale cohesie. Een score van 1 zou betekenen dat het huishoudlid de sociale cohesie in de buurt laag vindt, een score van 5 betekent een hoge sociale cohesie. Er kan gesteld worden dat over het algemeen de huishoudleden positief zijn over de sociale cohesie in hun buurt, aangezien deze score tussen de 3 (neutraal) en 4 (eens) ligt.

Tabel 2: Correlaties van alle variabelen die zijn opgenomen in de analyse (N=1985)

	1. Contact	2. Opleidingsniveau	3. Inkomen	4. Leeftijd	5. Waarnemen	6. Sociale cohesie
1. Contact buren met een etnische achtergrond	-					
2. Opleidingsniveau	,071 ^a	-				
3. Inkomen	-,002 ^b	,660 ^{c**}	-			
4. Leeftijd	-,086 ^{b**}	,374 ^{c**}	,007 ^b	-		
5. Waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden	,345 ^{b**}	,118 ^{c**}	-,068 ^{b**}	-,182 ^{b**}	-	
6. Sociale cohesie	-,077 ^{b**}	,145 ^{c**}	,028 ^b	,064 ^{b**}	-,366 ^{b**}	-

*significant bij $p < 0,05$, ** significant bij $p < 0,01$

^aChi-kwadraattoets met Cramer's V, ^bPearson correlation, ^cANOVA R met F -toets

In Tabel 2 zijn de bivariate correlaties tussen de verschillende variabelen in het model te zien. Hoe deze correlaties tot stand zijn gekomen, is terug te zien in Bijlage 2. Vanuit de theorie werd verwacht dat er een samenhang bestaat tussen het contact met buren met een etnische achtergrond en het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden. In Tabel 1 is een correlatie tussen deze twee variabelen te zien van ,345 ($p < 0,01$). Dit betekent dat deze twee variabelen een sterke significante samenhang hebben, waarbij een stijging in de ene variabele ook een stijging in de andere variabele betekent. Voor de verschillende groepen, namelijk geen of wel contact met buren met een etnische achtergrond, is een *t*-toets uitgevoerd om de gemiddelde scores te onderzoeken, welke te zien is in Bijlage 2. De huishoudleden die wel contact hebben met buren met een etnische achtergrond nemen 12,6% meer etnische minderheden wonend in hun buurt weer dan de huishoudleden die geen contact hebben met buren met een etnische achtergrond ($t(1983) = -16,377, p < 0,001$). Hieruit blijkt dat het waarnemen van meer etnische minderheden in de buurt samenhangt met het hebben van contact met buren met een etnische achtergrond.

Naast de samenhang tussen deze variabelen, werd ook verwacht dat het waarnemen te wonen in een etnische buurt samenhangt met de sociale cohesie in de buurt. Tabel 1 laat zien dat er een correlatie is tussen deze twee variabelen van -,366 ($p < 0,01$). Dit betekent dat er een negatieve significante samenhang is tussen deze twee variabelen, waarbij een hoge waarde in de ene variabele samenhangt met een lage waarde in de andere variabele.

Tot slot wordt er vanuit de theorie verwacht dat er een samenhang is tussen de sociale cohesie en het contact met buren met een etnische achtergrond. In Tabel 2 is deze samenhang terug te zien in de vorm van een correlatiecoëfficiënt van -,077 ($p < 0,01$). Alhoewel de correlatie tussen deze twee variabelen significant is, is deze aan de lage kant. Er kan dus niet gesproken worden van een sterke samenhang tussen de sociale cohesie in de buurt en het contact dat mensen hebben met buren met een etnische achtergrond.

4.2 Modevaluatie

Tabel 3. Resultaten van een logistische regressieanalyse met contact met burens met een etnische achtergrond als afhankelijke, waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden als onafhankelijke, sociale cohesie als mediërende variabele en de controlevariabelen (N=1985).

	Model 1 ^a		Model 2 ^a		Model 3 ^a	
	<i>b</i> (SE)	<i>Exp</i> (B)	<i>b</i> (SE)	<i>Exp</i> (B)	<i>b</i> (SE)	<i>Exp</i> (B)
Intercept	,106 (,257)	1,111	-1,596** (,301)	,203	-2,338** (,427)	,097
Opleidingsniveau	-,066 (,040)	,936	-,015 (,042)	,985	-,016 (,042)	,984
Inkomen	,031 (,049)	1,031	,058 (,052)	1,059	,058 (,052)	1,060
Leeftijd	-,013** (,003)	,987	-,004 (,003)	,996	-,004 (,003)	,996
Waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden			,446** (,033)	1,561	,478** (,036)	1,613
Sociale cohesie					,189* (,076)	1.208
Deviance	2421,915		2207,072		2200,866	
Chi-kwadraattoets	17,447**		214,844**		6,205*	

*significant bij $p < 0,05$, ** significant bij $p < 0,01$

^a afhankelijke variabele is contact met burens met een etnische achtergrond

Tabel 4. Resultaten van een lineaire regressieanalyse met sociale cohesie als afhankelijke, waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden als onafhankelijke en de controlevariabelen (N=1985).

	Model 4 ^b	
	<i>b</i>	<i>SE</i>
Intercept	3,919**	,090
Opleidingsniveau	,006	,013
Inkomen	-,001	,016
Leeftijd	,000	,001
Waarnemen te wonen	-,163**	,010
in een buurt met etnische minderheden		
R^2	,134	
R^2 adjusted	,132	
F -toets	76,536**	

** significant bij $p < 0,01$

^b afhankelijke variabele is sociale cohesie

In Tabel 3 zijn de geschatte logistische modellen te zien. De toevoeging van de onafhankelijke variabele aan model 2^a toont een significante afname in vergelijking met model 1^a, namelijk een Deviance van 2207,072 ($X^2(1) = 214,844, p < 0,001$). Dit betekent dat met het toevoegen van de onafhankelijke variabele de afhankelijke variabele beter verklaard kan worden, gegeven de controlevariabelen. Wanneer sociale cohesie wordt toegevoegd aan model 3^a, toont de Deviance van 2200,866 ($X^2(1) = 6,205, p < 0,05$) dat de afhankelijke variabele beter verklaard kan worden gegeven de overige variabelen, al is dit verschil niet erg groot vergeleken met model 2^a. Om de mediatie te toetsen is er een lineaire regressie uitgevoerd waarbij in Tabel 4 het model 4^b met de mediërende variabele sociale cohesie als afhankelijke variabele is geschat. De controlevariabelen en de onafhankelijke variabele als voorspellers

zorgen samen voor een redelijk goede modelfit met een R^2 van 0,134 ($F(1984, 4) = 76,536$, $p < 0,001$).

Verder is er om het model te evalueren gekeken naar multicollineariteit, de assumptie van onafhankelijke observaties en eventuele uitbijters. Aan de hand van de VIF-scores is er geen ernstige multicollineariteit gevonden (zie Bijlage 3). In het geval van deze modelschatting kan er niet geheel uitgegaan worden van onafhankelijke observaties. Ondanks het feit dat de steekproef op aselechte wijze is getrokken, kunnen de huishoudleden in de steekproef behoren tot hetzelfde huishouden en daarmee afhankelijk zijn van elkaar. Aan de hand van de leverage zijn er 24 cases gevonden als uitbijters (zie Bijlage 3). Deze beïnvloeden de analyse niet dusdanig dat ze uit de analyse gehaald hoefden te worden.

4.3 Hypothesetoetsing

In het Theoriehoofdstuk zijn er twee hypothesen opgesteld. De eerste hypothese stelt het volgende: *Wanneer mensen waarnemen te wonen in een buurt met meer etnische minderheden zal er minder contact zijn met burens met een etnische achtergrond.* Voor het toetsen van de eerste hypothese wordt er gekeken of het klopt dat wanneer mensen waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden, de kans groter wordt dat ze met minder burens van een etnische achtergrond contact hebben. In Tabel 3 zien we bij model 2^a dat het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden een significante positieve helling heeft van ($b = ,446$, $p < 0,001$). Dit betekent dat wanneer mensen meer burens met een etnische achtergrond in hun buurt waarnemen, de log-odds op het contact hebben met burens met een etnische achtergrond stijgt. Kortom, de kans wordt groter om wel contact te hebben met burens met een etnische achtergrond wanneer autochtone mensen burens met een etnische achtergrond waarnemen. Hierbij kan er ook gekeken worden naar de odds-ratio van 1,561. Deze laat zien dat de kans om wel contact te hebben met burens met een etnische achtergrond

1,561 keer zo groot wordt ten opzichte van de kans om geen contact te hebben met burens met een etnische achtergrond, wanneer mensen 10% meer waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden. De resultaten zijn dus niet in overeenstemming met de eerste hypothese, maar duiden op het tegenovergestelde.

De tweede hypothese is gericht op de invloed van sociale cohesie, en ziet er als volgt uit: *De invloed van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op het contact met burens met een etnische achtergrond wordt (gedeeltelijk) verklaard doordat de sociale cohesie in een buurt met etnische minderheden lager ligt.* Voor het toetsen van hypothese 2 is een mediatie-analyse uitgevoerd. Deze heeft zich gericht op twee zaken, namelijk dat het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden leidt tot een lagere sociale cohesie, en dat deze lagere sociale cohesie leidt tot minder contact met burens met een etnische achtergrond. Voor het eerste deel van deze hypothese wordt er gekeken naar Tabel 4, waarin het mediatie model 4^b is geschat. Er is te zien dat het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden een significant negatief effect heeft op de sociale cohesie ($b=-,163$, $p<0,001$). Het effect is niet groot, wanneer het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden met één eenheid stijgt, dus een stap van 10%, daalt de sociale cohesie met ,163 op een schaal van 1 tot en met 5. Er kan wel gesteld worden dat er ondersteuning is voor het eerste gedeelte van de hypothese, namelijk dat wanneer mensen meer burens met een etnische achtergrond in hun buurt waarnemen, de sociale cohesie in de buurt omlaag gaat.

Voor het tweede gedeelte van hypothese 2 is er opnieuw gekeken naar model 3^a. Hier is te zien dat sociale cohesie een significante positieve helling heeft ($b=,189$, $p<0,05$). Dit houdt in dat wanneer de sociale cohesie in een buurt stijgt, de log-odds voor het contact met burens met een etnische achtergrond toeneemt. Kortom, de kans wordt groter om wel contact te hebben met burens met een etnische achtergrond wanneer de sociale cohesie in een buurt toeneemt. Echter is gezien dat de sociale cohesie in een buurt waarin mensen waarnemen dat er meer

etnische minderheden in de buurt wonen lager wordt. Dit zou dan betekenen dat een lagere sociale cohesie inderdaad leidt tot een lagere kans op contact met burens met een etnische achtergrond. Verder kan er gekeken worden naar de sterkte van de mediatie door te kijken naar het verschil in de helling van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden in model 2^a en in model 3^a waar sociale cohesie aan is toegevoegd. Er is een significante stijging in de helling van 0,032. Dit betekent dat het negatieve effect van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op sociale cohesie ervoor zorgt dat hoofdeffect van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op het contact met burens met een etnische achtergrond ietwat groter wordt. Deze stijging is niet groot, er is dus geen sprake van een groot mediatie-effect.

Concluderend, wordt de verwachting dat het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden leidt tot lagere sociale cohesie, wat vervolgens leidt tot minder contact met burens met etnische minderheden, gesteund. Echter ondersteunen de resultaten de eerste hypothese niet. Het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden leidt juist tot meer contact met burens met een etnische achtergrond. Dit maakt dat een lagere mate van sociale cohesie als gevolg van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden, niet de (gedeeltelijke) verklaring kan zijn van het feit dat autochtone mensen juist wel meer contact hebben met burens met een etnische achtergrond. De resultaten ondersteunen het mechanisme van sociale cohesie, maar ondersteunen de hypothese zelf niet.

5. Discussie

Het onderzoek heeft getracht een antwoord te geven op de onderzoeksvraag: *Wat is de invloed van het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden op het contact met burens met een etnische achtergrond? Wat is de rol van de ervaren sociale cohesie in de buurt?*

Vanuit de theorie werd verondersteld dat er in etnisch diverse buurten geen optimale condities voor interetnisch contact zouden zijn. De conflicttheorie werd als uitgangspunt genomen, en veronderstelde dat door gebrek aan herkenning, een staat van competitie en etnische discriminatie, het contact met burens in een etnisch diverse buurt in mindere mate aanwezig zou zijn als menssen waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden. In het Resultatenhoofdstuk is laten zien dat er geen ondersteuning is gevonden voor het uitgangspunt van de conflicttheorie. Wanneer menssen waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden, lijken menssen juist meer contact op te zoeken met etnische minderheden. Dit ondersteunt de theorie welke lijnrecht tegenover de conflicttheorie staat, namelijk de contacthypothese. Deze theorie stelt dat in etnisch diverse buurten er zich meer kansen voordoen om in contact te komen met burens met een etnische achtergrond (Lancee & Dronkers, 2011). In het Theoriehoofdstuk werd de intergroup theorie van Allport aangehaald, welke stelt dat verschillende groepen menssen alleen contact zoeken met elkaar als er sprake is van optimale omstandigheden, namelijk een gelijke status van beide groepen, het hebben van gezamenlijke doelen, samenwerking tussen de groepen en de steun van formele instituties (Pettigrew, 1998). Wellicht kan de aanwezigheid van optimale omstandigheden een verklaring zijn voor het feit dat autochtone menssen meer contact hebben met burens met een etnische achtergrond wanneer zij meer etnische burens in hun buurt waarnemen. Uit een meta-analyse uitgevoerd over 515 verschillende studies blijkt namelijk dat de aanwezigheid van optimale omstandigheden, al helemaal wanneer deze optimale omstandigheden gezamenlijk voorkomen, leidt tot positievere uitkomsten voor intergroup contact (Pettigrew & Tropp,

2006). Een specifiek voorbeeld van het belang van de aanwezigheid van optimale omstandigheden kan gevonden worden in het socialisatiemodel. Dit model toont het belang van de optimale omstandigheid van steun van formele instituties voor interetnisch contact in de buurt aan. Wanneer interetnisch contact wordt gesteund door formele instituties, stelt het socialisatiemodel dat burenen worden gesocialiseerd met de norm van interetnisch contact en diversiteit in de buurt (Stolle & Harell, 2013). Deze normalisering heeft vervolgens een positieve invloed op de burenenrelaties tussen autochtone en allochtone burenen. Voor beleidsmakers is het interessant om nog verder te kijken naar de verschillende optimale omstandigheden en hoe deze functioneren in verschillende etnisch diverse contexten. Zo kan toekomstig beleid gericht op interetnische burenenrelaties effectief worden vormgegeven en ingezet.

Naast de relatie tussen het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en het contact met burenen met een etnische achtergrond, is er ook gekeken naar de rol van sociale cohesie. In een samenleving met een toenemend multiculturalisme is het belangrijk om te onderzoeken hoe dit de samenleving beïnvloed, wat in dit onderzoek specifiek is gedaan op lokaal niveau, namelijk in buurten. De resultaten laten zien dat wanneer mensen waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden, zij de sociale cohesie in de buurt als negatiever ervaren. Putnam's constrict theorie lijkt hier een goede verklaring te zijn. Blijkbaar zorgt de aanwezigheid van etnische minderheden in de buurt ervoor dat er autochtone mensen anomie beginnen te voelen, wat resulteert in minder gevoelens van vertrouwen, behulpzaamheid, en herkenning tussen burenen (Putnam, 2007). Een lage sociale cohesie leidt er vervolgens toe dat autochtone mensen minder snel het contact aangaan met burenen met een etnische achtergrond.

In eerste instantie kan er gesteld worden dat etnische diversiteit in buurten leidt tot meer contact met etnische minderheden. Echter, is sociale cohesie niet de (gedeeltelijke) verklaring

voor deze relatie. In etnisch diverse buurten is de sociale cohesie namelijk lager dan in buurten met weinig etnische diversiteit, en zou er daarom juist minder interetnisch contact moeten zijn. De resultaten lijken elkaar dus tegen te spreken. De vraag is hoe het kan dat er meer interetnisch contact is in etnisch diverse buurten ondanks het feit dat de sociale cohesie daar van slechtere kwaliteit is. Een eerste mogelijke verklaring hiervoor is dat er sprake kan zijn van een zelfselectie-effect. Wellicht is het zo dat mensen die gaan wonen in een etnisch diverse buurt over het algemeen toleranter zijn tegenover etnische minderheden (Gijsberts et al., 2011). Daarnaast kan het zo zijn dat mensen die een negatieve attitude hebben tegenover etnische minderheden, sneller uit een etnisch diverse buurt wegtrekken (Gijsberts et al., 2011). Het zelfselectie-effect kan hiermee mogelijk verklaren waarom mensen in etnisch diverse buurten meer contact hebben met burens met een etnische achtergrond, losstaand van de ervaren sociale cohesie in de buurt.

Een tweede mogelijke verklaring voor de tegengestelde resultaten is armoede in de buurt. Dit onderzoek controleert voor persoonlijk inkomen, maar naar de algehele sociaaleconomische status van de buurt is niet gekeken. Uit onderzoek blijkt dat etnische diversiteit in de buurt sterk samenhangt met een lage sociaal economische status van de buurt (Gijsberts et al., 2011). Armoede in de buurt blijkt eerder bepalend te zijn voor de lagere sociale cohesie in de buurt dan etnische diversiteit (Gijsberts et al., 2011). Wellicht is armoede een verklaring waarom in etnisch diverse buurten de sociale cohesie lager ligt, maar het contact met burens met een etnische achtergrond daar niet door bepaald wordt.

Bij het trekken van conclusies uit de resultaten is het belangrijk om rekening te houden met eventuele beperkingen als gevolg van de dataverzameling. In het Resultatenhoofdstuk werd al kort vermeld dat er niet geheel kan worden voldaan aan de statistische assumptie van

onafhankelijke observaties. Dit komt omdat de huishoudleden in de steekproef ook mensen kunnen zijn die behoren tot hetzelfde huishouden. Dit maakt dat de huishoudleden in de steekproef afhankelijk van elkaar kunnen zijn. Zo bestaat er een grotere kans dat ze dezelfde opvattingen delen over verscheidene zaken. Door de afhankelijkheid kunnen de resultaten dan ook vertekend zijn. Ondanks het feit dat de steekproef op aselecte wijze is getrokken, is het dus belangrijk om rekening te houden met de eventuele afhankelijkheid van de huishoudleden bij het interpreteren van de resultaten. Dit onderzoek doet dit door de afhankelijkheid te erkennen en geen sterke aannames te doen over de resultaten. Wellicht kan er in vervolgonderzoek gebruikgemaakt worden van een steekproef waarbij deze afhankelijkheid wordt voorkomen of kunnen er specifieke statistische methoden gebruikt worden om met deze afhankelijkheid om te gaan.

Verder is er in het Methodenhoofdstuk uitgebreid omschreven hoe de data zijn verzameld en hoe deze data eruitziet. Het onderzoek komt voort uit een steekproef welke representatief is voor de Nederlandse bevolking. Dit betekent dat het onderzoek gebaseerd is op attitudes van autochtone burgers in heel Nederland. Voor deze steekproef geldt dat mensen gemiddeld genomen niet veel burens met een etnische achtergrond waarnemen in de buurt, wat overeenkomt met het algehele beeld in Nederland (CBS, 2022). Er is hierbij geen rekening gehouden met het feit dat er grote verschillen in etnische diversiteit in buurten kunnen zijn afhankelijk van de plek waar mensen wonen. Uit onderzoek blijkt dat het percentage mensen met een etnische achtergrond in grote steden aanzienlijk hoger ligt dan in de rest van Nederland (CBS, 2022). Zo is meer dan de helft van de Amsterdamse, Rotterdamse en Haagse inwoners van buitenlandse komaf (CBS, 2022). Het kan voor toekomstig onderzoek interessant zijn om te kijken naar de attitudes van autochtone bewoners van deze grote steden tegenover het wonen met burens met een etnische achtergrond. Wellicht vinden er verschillen

plaats tussen de opinies van mensen in grote steden met veel etnische diversiteit en de opinies van mensen in buurten waar er weinig etnische diversiteit is. Zo zou het kunnen zijn dat mensen in de grote steden negatiever tegenover allochtone burens staan dan mensen in buurten met weinig etnische diversiteit omdat zij meer bedreiging ervaren. Anderzijds is er wellicht in de grote steden meer ruimte om positieve contacten te leggen met allochtone burens en zo vooroordelen tegen te gaan in vergelijking tot plaatsen met een minder hoge mate van etnische diversiteit. Onderzoek hiernaar kan wellicht nieuwe bevindingen geven welke nuttig kunnen zijn voor toekomstige beleidsvorming in steden waar de etnische diversiteit groter is.

6. Conclusie

Het is van groot belang dat de Nederlandse overheid effectief beleid blijft ontwikkelen en toepassen om zo de leefbaarheid in Nederlandse buurten te blijven waarborgen (Jennissen et al., 2023). Met een toenemend multiculturalisme in de Nederlandse samenleving zijn de gevolgen voelbaar op lokaal niveau in buurten. Het is daarom, in deze steeds veranderende samenleving, belangrijk om onderzoek te blijven doen naar burerelaties tussen autochtone en allochtone burenen en de rol van sociale cohesie. Dit onderzoek draagt bij aan kennis over deze veranderende samenleving door aan te tonen dat interetnisch contact toeneemt in etnisch diverse buurten. Daarnaast laat het onderzoek het belang zien van de specifieke rol van sociale cohesie. Deze ligt lager in etnisch diverse buurten en maakt dat interetnisch contact juist verminderd. Voor toekomstig beleid is het dan ook belangrijk om specifiek te kijken naar deze rol van sociale cohesie en hoe deze in etnisch diverse buurten verbeterd kan worden. Hierbij moeten beleidsmakers zich focussen op het bewerkstelligen van positieve intergroup relaties tussen autochtone en allochtone burenen. Positief interetnisch contact gaat vooroordelen tegen, zorgt voor meer tolerantie en kan wellicht juist leiden tot de verbetering van de sociale cohesie in de buurt (Hewstone, 2015). Actieve beleidsvorming op basis van nieuwe onderzoeken kan zo hopelijk de positieve leefbaarheid van eenieder in de buurt garanderen.

Literatuur

- About us - LISS panel*. (2023, 28 oktober). LISS Panel. Geraadpleegd op 2 maart 2024, van <https://www.lissdata.nl/about-us>
- Albeda, Y., Tersteeg, A., Oosterlynck, S., & Verschraegen, G. (2018). Symbolic boundary making in super-diverse deprived neighbourhoods. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie*, 109(4), 470–484. <https://doi.org/10.1111/tesg.12297>
- CBS. (2022, 16 november). *Bevolking - integratie en samenleven*. Bevolking - Integratie en Samenleven | CBS. https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2022/46/integratie-en-samenleven-2022.pdf
- Chaudhry, S. (2022). Mid- and Later Life Cross-Sex Friendships in Minority Ethnic Contexts: Insights From Scotland. *Sociological Research Online*, 27(4), 947-963. <https://doi.org/10.1177/13607804221123334>
- Dagevos, J., de Voogd-Hamelink, M., & Damen, R. (2022). Gevestigd, maar niet thuis. Eerste bevindingen uit de Survey integratie migranten (SIM2020). *Sociaal Cultureel Planbureau*. Geraadpleegd op 26 februari 2024, van <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2022/10/11/gevestigd-maar-niet-thuis.-eerste-bevindingen-uit-de-survey-integratie-migranten-sim2020>
- Gijsberts, M., Van Der Meer, T., & Dagevos, J. (2011). ‘Hunkering Down’ in Multi-Ethnic Neighbourhoods? The Effects of Ethnic Diversity on Dimensions of Social Cohesion. *European Sociological Review*, 28(4), 527-537. <https://doi.org/10.1093/esr/jcr022>
- Harris, A. (2009). Shifting the boundaries of cultural spaces: young people and everyday multiculturalism. *Social Identities*, 15(2), 187–205. <https://doi.org/10.1080/13504630902778602>

- Hewstone, M. (2015). Consequences of Diversity for Social Cohesion and Prejudice: The Missing Dimension of Intergroup Contact. *Journal Of Social Issues*, 71(2), 417–438. <https://doi.org/10.1111/josi.12120>
- How It Works – LISS Panel*. (2023, 13 november). LISS Panel. Geraadpleegd op 29 maart 2024, van <https://www.lissdata.nl/how-it-works>
- Janssen, H. J., Van, H. M., Kleinepier, T., & Nieuwenhuis, J. (2019). A micro-scale approach to ethnic minority concentration in the residential environment and voting for the radical right in the netherlands. *European Sociological Review*, 35(4), 552–566. <https://doi.org/10.1093/esr/jcz018>
- Jennissen, R., Bovens, M., Engbersen, G., & Bokhorst, M. (2023). Migration Diversity and Social Cohesion. In *Research for policy*. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-14224-6>
- Kuppens, T., Spears, R., Manstead, A.S.R., Spruyt, B. & Easterbrook, M.J. (2018). Educationism and the irony of meritocracy. Negative attitudes of higher educated towards the less educated. *Journal of Experimental Social Psychology*, 76, 429-447. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2017.11.001>
- Lancee, B., & Dronkers, J. (2011). Ethnic, religious and economic diversity in dutch neighbourhoods: explaining quality of contact with neighbours, trust in the neighbourhood and inter-ethnic trust. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 37(4), 597–618. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2011.545277>
- LISS Panel, (2021). CenterData, Universiteit van Tilburg. <https://www.lissdata.nl>
- Oliver, J. E., & Mendelberg, T. (2000). Reconsidering the Environmental Determinants of White Racial Attitudes. *American Journal of Political Science*, 44(3), 574–589. <https://doi.org/10.2307/2669265>
- Pettigrew, T. F. (1998). INTERGROUP CONTACT THEORY. *Annual Review of Psychology*, 49, 65–85. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.49.1.65>

- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal Of Personality And Social Psychology*, *90*(5), 751–783. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.5.751>
- Putnam, R. D. (2007). E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century The 2006 Johan Skytte Prize Lecture. *Scandinavian Political Studies*, *30*(2), 137–174. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2007.00176.x>
- Stolle, D. & A. Harell (2013), Social Capital and Ethno-racial Diversity: Learning to Trust in an Immigrant Society. *Political Studies*, *61*(1), 42–66.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2012.00969.x>
- Van Der Meer, T., & Tolsma, J. (2014). Ethnic Diversity and Its Effects on Social Cohesion. *Annual Review Of Sociology*, *40*(1), 459–478.
<https://doi.org/10.1146/annurev-soc-071913-043309>
- Vezzali, L., & Stathi, S. (Eds.). (2016). Intergroup Contact Theory: Recent developments and future directions (1st ed.). Routledge.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.4324/9781315646510>
- Zajda, J. (2022). Discourses of Race, Ethnicity and Gender in Education: Emerging Paradigms. In *Globalisation, comparative education and policy research*, 33 (pp. 1-18). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-14957-3>

Bijlage 1

In deze bijlage zijn de frequentieverdelingen, histogrammen en beschrijvende statistieken van zowel de oorspronkelijke variabelen als de bewerkte variabelen gegeven. Zoals in het methode hoofdstuk is vermeld, zijn er alleen autochtone respondenten meegenomen in het onderzoek, de allochtone respondenten zijn uit de dataset gehaald. Hieronder is van deze filter de syntax te zien.

```
USE ALL.
```

```
COMPUTE filter_$=(herkomstgroep = 0).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'herkomstgroep = 0 (FILTER)'.  
.
```

```
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
.
```

```
FORMATS filter_$ (f1.0).  
.
```

```
FILTER BY filter_$.  
.
```

```
EXECUTE.
```

Voor de variabele opleidingsniveau zijn de scores (7) Anders, (8) (Nog) geen onderwijs afgerond, en (9) Volgt nog geen onderwijs, ingevoerd als een missende waarden. Hieronder is de hercodering van deze variabele te zien.

```
RECODE oplmet (1=1) (2=2) (3=3) (4=4) (5=5) (6=6) (7=SYSMIS) (8=SYSMIS) (9=SYSMIS) INTO Opleiding.  
.
```

```
EXECUTE
```

Voor de controlevariabele inkomen zijn er scores van (-13) Weet ik niet, (-14) Dat wil ik niet zeggen, en (-15) Onbekend (missing). Deze scores zijn in de dataset ook ingevoerd als missende waarden in de 'variable view' om zo ervoor te zorgen dat deze waarden niet mee worden genomen in de analyse. In Tabel 1 is een overzicht te zien van de missende waarden van alle variabelen met bijbehorende syntax.

Tabel 1. Missende waarden

		Statistics					
What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are		Contactburen	Socialecohesiegoed	Personal net monthly income in Euros (incl. nettocat)	Opleiding	Age of the household member	
N	Valid	2141	2140	2141	2030	2101	2146
	Missing	5	6	5	116	45	0

FREQUENCIES

VARIABLES=Contactburen

sr20a019 Socialecohesiegoed

Opleiding nettoink leeftijd

/ORDER=ANALYSIS.

De missende waarden zijn uit de dataset gefilterd. Hieronder is hiervan de syntax te zien.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT sr20a033

/METHOD=ENTER sr20a019 Socialecohesiegoed nettoink opleiding leeftijd

/SAVE RESID ZRESID SRESID DRESID SDRESID.

RECODE RES_1 (SYSMIS=0) (ELSE=1) INTO Obs. EXECUTE.

USE ALL.

COMPUTE filter_\$=(Obs = 1).

VARIABLE LABELS filter_\$ 'Obs = 1 (FILTER)'.
 VALUE LABELS filter_\$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.

FORMATS filter_\$ (f1.0).

FILTER BY filter_\$.

EXECUTE.

Het contact met buren met een etnische achtergrond

Er is een dichotomisering van de afhankelijke variabele gemaakt in twee groepen: mensen die geen contact hebben met buren met een etnische achtergrond, en mensen die wel contact hebben met buren met een etnische achtergrond. De reden dat hier een dummy van is gemaakt, is dat de verdeling van deze variabele erg scheef is, zo'n 70% van de huishoudleden heeft namelijk geen contact met buren met een etnische achtergrond. Er is dus sprake van een zeer scheve verdeling, wat de onderzoeksresultaten wellicht kan beïnvloeden. Hieronder is de bewerking van deze variabele te zien.

```
RECODE sr20a033 (1=0) (2=1) (3=1) (4=1) (5=1) INTO Contactburen.
```

```
EXECUTE.
```

Voor het contact met buren met een etnische achtergrond, de afhankelijke variabele in het model, zijn zowel de frequentieverdeling als de beschrijvende statistieken hieronder gegeven in Tabel 2 en Tabel 3.

Tabel 2. Frequentietabel afhankelijke variabele

Contactburen					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	1381	69,6	69,6	69,6
	1,00	604	30,4	30,4	100,0
Total		1985	100,0	100,0	

```
FREQUENCIES VARIABLES=Contactburen
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM
```

```
MEAN MEDIAN
```

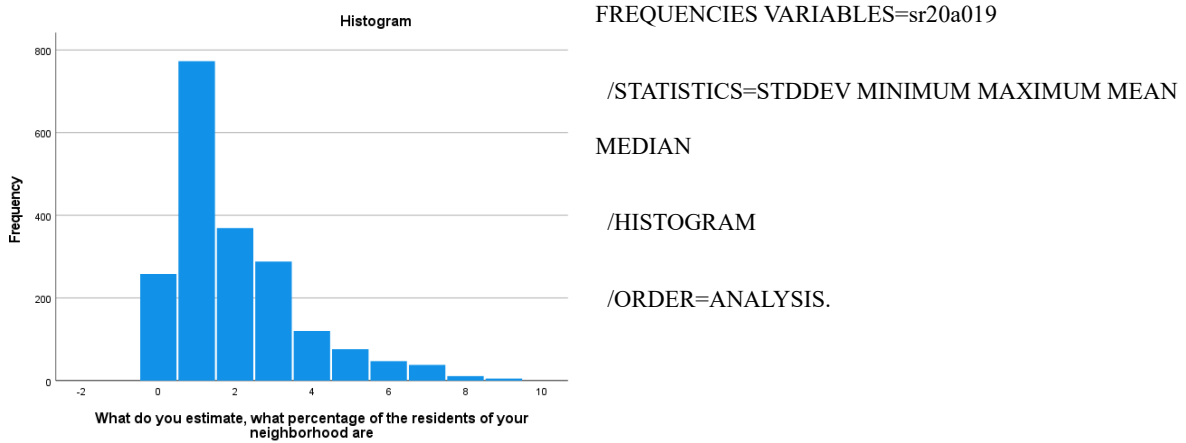
```
/ORDER=ANALYSIS. .
```

Tabel 3. Beschrijvende statistieken afhankelijke variabele

Statistics		
Contactburen		
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		,3043
Median		,0000
Std. Deviation		,46022
Minimum		,00
Maximum		1,00

Het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden

Voor het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden zijn een histogram in Figuur 1 en de beschrijvende statistieken in Tabel 4 gegeven.

Figuur 1. Histogram onafhankelijke variabele

Tabel 4. Beschrijvende statistieken onafhankelijke variabele

Statistics		
What do you estimate, what perc		
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		1,97
Median		1,00
Std. Deviation		1,680
Minimum		0
Maximum		9

Sociale cohesie

Sociale cohesie, met de naam ‘socialecohesiegoed’ is een schaalvariabele gevormd uit 5 items (zie methodenhoofdstuk). Eén van deze items, variabele sr20a011, had een omgekeerde schaal vergeleken met de rest van de variabelen. De schaal van item sr20a011 is dan ook omgedraaid, zodat alle scores samen in dezelfde richting lopen, namelijk: een hogere score betekent een hogere mate van sociale cohesie. De item heeft de nieuwe naam sr20a011goed gekregen, met de antwoordcategorieën: (1) helemaal eens, (2) 4, (3) 3, (4) 2, en (5) helemaal oneens. Hieronder is de syntax van deze bewerking te zien.

```
RECODE sr20a011 (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO sr20a011goed.
```

```
EXECUTE.
```

Eerst zal er de frequentieverdeling en beschrijvende statistieken van de oorspronkelijke vijf items gegeven worden in Tabellen 5 tot en met 10 met bijbehorende syntax.

Tabel 5. Frequentie verdeling item sr20a008

The people in this neighbourhood help each other.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 completely disagree	55	2,8	2,8	2,8
	2	121	6,1	6,1	8,9
	3	575	29,0	29,0	37,8
	4	829	41,8	41,8	79,6
	5 completely agree	405	20,4	20,4	100,0
	Total	1985	100,0	100,0	

```
FREQUENCIES VARIABLES=sr20a008
sr20a009 sr20a010 sr20a011goed sr20a012
```

```
/NTILES=4
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM
```

```
MAXIMUM MEAN MEDIAN
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Tabel 6. Frequentieverdeling item sr20a009

You can trust the people in this neighbourhood.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 completely disagree	36	1,8	1,8	1,8
	2	90	4,5	4,5	6,3
	3	590	29,7	29,7	36,1
	4	931	46,9	46,9	83,0
	5 completely agree	338	17,0	17,0	100,0
	Total	1985	100,0	100,0	

Tabel 7. Frequentieverdeling item sr20a010

People in this neighbourhood share the same values.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 completely disagree	78	3,9	3,9	3,9
	2	217	10,9	10,9	14,9
	3	714	36,0	36,0	50,8
	4	770	38,8	38,8	89,6
	5 completely agree	206	10,4	10,4	100,0
Total		1985	100,0	100,0	

Tabel 8. Frequentieverdeling item sr20a011goed

sr20a011goed

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	93	4,7	4,7	4,7
	2,00	305	15,4	15,4	20,1
	3,00	584	29,4	29,4	49,5
	4,00	649	32,7	32,7	82,2
	5,00	354	17,8	17,8	100,0
	Total	1985	100,0	100,0	

Tabel 9. Frequentieverdeling item sr20a012

In this neighbourhood people interact in a pleasant way.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 completely disagree	25	1,3	1,3	1,3
	2	70	3,5	3,5	4,8
	3	514	25,9	25,9	30,7
	4	1020	51,4	51,4	82,1
	5 completely agree	356	17,9	17,9	100,0
Total		1985	100,0	100,0	

Tabel 10. Beschrijvende statistieken van de vijf items

Statistics

		The people in this neighbourhood help each other.	You can trust the people in this neighbourhood.	People in this neighbourhood share the same values.	sr20a011goed	In this neighbourhood people interact in a pleasant way.
N	Valid	1985	1985	1985	1985	1985
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		3,71	3,73	3,41	3,4363	3,81
Median		4,00	4,00	3,00	4,0000	4,00
Std. Deviation		,950	,859	,951	1,09162	,811
Minimum		1	1	1	1,00	1
Maximum		5	5	5	5,00	5
Percentiles	25	3,00	3,00	3,00	3,0000	3,00
	50	4,00	4,00	3,00	4,0000	4,00
	75	4,00	4,00	4,00	4,0000	4,00

De vijf verschillende items zijn samengevoegd tot één variabele, namelijk socialecohesiegoed. De items zijn bij elkaar opgeteld en gedeeld door vijf, ofwel het aantal items, om zo een inzichtelijke interpretatie te kunnen doen. Hieronder is de syntax van deze bewerking te zien.

COMPUTE Socialecohesiegoed=(sr20a008 + sr20a009 + sr20a010 + sr20a011goed + sr20a012) / 5.

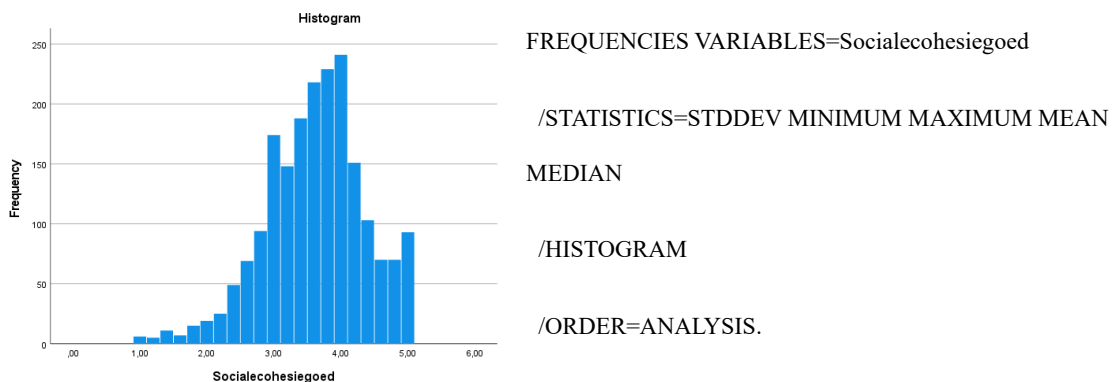
EXECUTE.

Om te controleren of de items hetzelfde concept meten, namelijk sociale cohesie, is er gekeken naar de cronbach's alfa, welke laat zien of de gekozen items samen een goede meetmaat geven voor sociale cohesie. De cronbach's alfa, te zien in Tabel 11, bedraagt een waarde van 0,858, wat duidt op een goede interne consistentie van de items. Hieronder is de output en bijbehorende syntax is te zien.

Tabel 11. Weergave Cronbach's alfa - items voor sociale cohesie

Reliability Statistics		RELIABILITY
Cronbach's Alpha	N of Items	
,858	5	/VARIABLES=sr20a008 sr20a009 sr20a010 sr20a011goed sr20a012 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL /MODEL=ALPHA

Uiteindelijk ziet de histogram en de beschrijvende statistieken van socialecohesiegoed er als volgt uit:

Figuur 2. Histogram socialecohesiegoed

Tabel 12. Beschrijvende statistieken socialecohesiegoed

Statistics		Socialecohesiegoed
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		3,6186
Median		3,6000
Std. Deviation		,74825
Minimum		1,00
Maximum		5,00

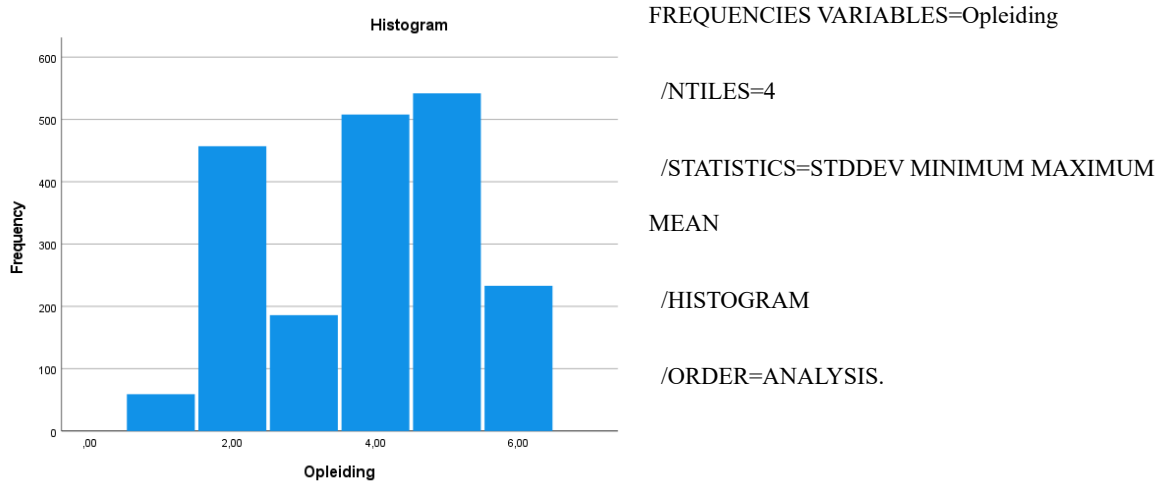
Opleidingsniveau

Voor opleidingsniveau is er een her-codering uitgevoerd zodat de antwoordcategorieën een logische volgorde hebben. Hieronder is de syntax te zien.

```
RECODE oplmet (1=1) (2=2) (3=3) (4=4) (5=5) (6=6) (7=SYSMIS) (8=SYSMIS) (9=SYSMIS) INTO Opleiding.
```

```
EXECUTE.
```

Voor opleidingsniveau zijn hieronder een histogram gegeven en de descriptieve statistieken benoemd.

Figuur 3. Histogram controlevariabele opleidingsniveau

Tabel 13. Beschrijvende statistieken controlevariabele opleidingsniveau

Statistics		
Opleiding		
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		3,8645
Median		4,0000
Std. Deviation		1,41680
Minimum		1,00
Maximum		6,00
Percentiles	25	2,0000
	50	4,0000
	75	5,0000

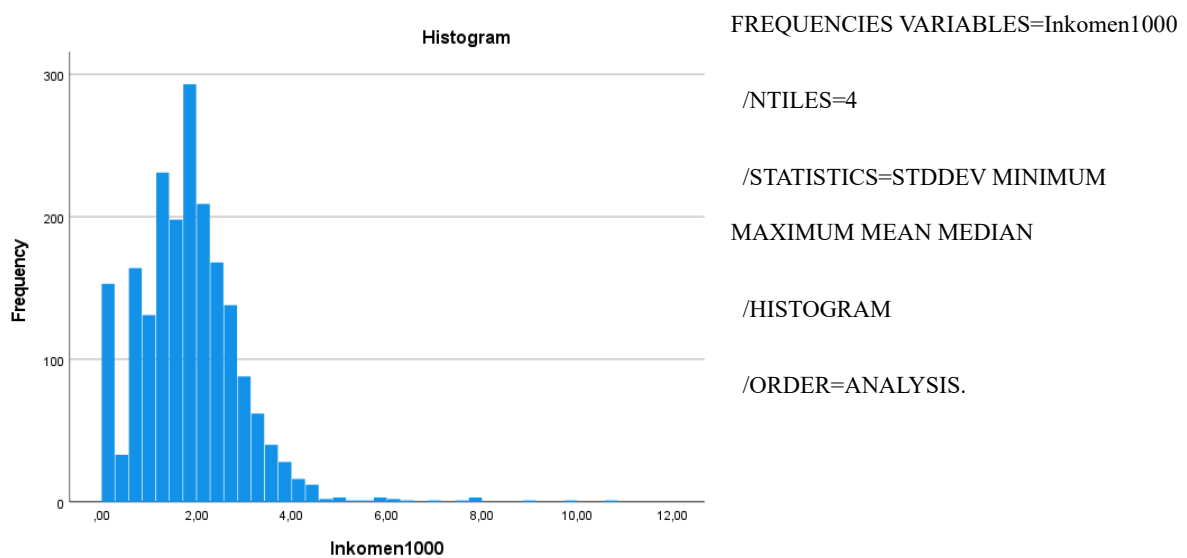
Inkomen

De variabele inkomen is op zo'n manier gehercodeerd dat het interpreteren van deze variabele inzichtelijker is geworden. De variabele is gedeeld door duizend. Hieronder is de bewerking van deze variabele te zien.

```
COMPUTE Inkomen1000=nettoink / 1000.
```

```
EXECUTE.
```

Verder is voor de variabele inkomen hieronder de histogram en de beschrijvende statistieken gegeven.

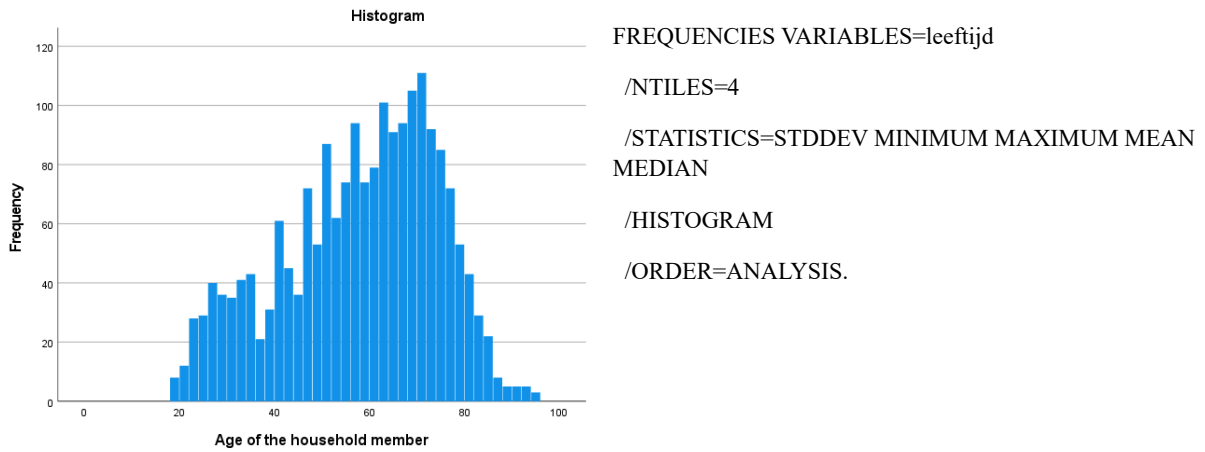
Figuur 4. Histogram controlevariabele inkomen

Tabel 14. Beschrijvende statistieken controlevariabele inkomen

Statistics		
Inkomen1000		
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		1,8363
Median		1,7500
Std. Deviation		1,08439
Minimum		,00
Maximum		10,80
Percentiles	25	1,1710
	50	1,7500
	75	2,4000

Leeftijd

Hieronder zijn de histogram en de beschrijvende statistieken van de controlevariabele leeftijd gegeven.

Figuur 5. Histogram controlevariabele leeftijd

Tabel 15. Beschrijvende statistieken controlevariabele leeftijd

Statistics		
Age of the household member		
N	Valid	1985
	Missing	0
Mean		57,35
Median		60,00
Std. Deviation		16,436
Minimum		19
Maximum		95
Percentiles	25	46,00
	50	60,00
	75	70,00

Bijlage 2

Hieronder is zowel de output in vorm van Tabel 16 als de syntax te zien van Tabel 1 in het Resultatenhoofdstuk, namelijk de Tabel met de univariate statistieken van de variabelen uit het model.

Tabel 16. Univariate statistieken van alle variabelen uit het model

Descriptive Statistics						
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	
Contactburen	1985	,00	1,00	,3043	,46022	DESCRIPTIVES
Opleiding	1985	1,00	6,00	3,8645	1,41680	VARIABLES=Contactburen
Inkomen1000	1985	,00	10,80	1,8363	1,08439	Opleiding Inkomen1000 leeftijd
Age of the household member	1985	19	95	57,35	16,436	sr20a019 Socialecohesiegoed
What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	1985	0	9	1,97	1,680	/STATISTICS=MEAN STDDEV
Socialecohesiegoed	1985	1,00	5,00	3,6186	,74825	MIN MAX.
Valid N (listwise)	1985					

Voor Tabel 2 in het Resultatenhoofdstuk, de tabel met de correlaties tussen de variabelen uit het model, zijn verschillende manieren gebruikt om de correlaties te vinden. Hieronder is eerst de output in Tabellen 17 en 18 te zien en de syntax van de correlatie tussen de dichotome afhankelijke variabele contact met burens met een etnische achtergrond en de controlevariabele opleidingsniveau. Beide variabele zijn categorisch waardoor er een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd met de bijbehorende Cramer's V.

Tabel 17. Chi-kwadraattoets correlatie afhankelijke en opleidingsniveau

Chi-Square Tests				CROSSTABS
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	
Pearson Chi-Square	9,906 ^a	5	,078	/TABLES=Contactburen BY Opleiding
Likelihood Ratio	9,810	5	,081	/FORMAT=AVALUE TABLES
Linear-by-Linear Association	,147	1	,701	/STATISTICS=CHISQ PHI
N of Valid Cases	1985			/CELLS=COUNT

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,95.

/COUNT ROUND CELL.

Tabel 18. Cramer's V afhankelijke en opleidingsniveau

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,071	,078
	Cramer's V	,071	,078
N of Valid Cases		1985	

Voor de correlaties tussen de dichotome afhankelijke variabele contact met burenen met een etnische achtergrond, en de continue variabelen inkomen, leeftijd, waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en sociale cohesie zijn de correlaties berekend. Deze zijn hieronder te zien in Tabel 19 samen met bijbehorende syntax.

Tabel 19. Correlaties tussen de afhankelijke dichotome variabele en de continue variabelen

		Contactburen	Inkomen1000	Age of the household member	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	Socialecohesie goed
Contactburen	Pearson Correlation	1	-,002	-,086**	,345**	-,077**
	Sig. (2-tailed)		,921	<,001	<,001	<,001
	N	1985	1985	1985	1985	1985
Inkomen1000	Pearson Correlation	-,002	1	,007	-,068**	,028
	Sig. (2-tailed)	,921		,772	,002	,216
	N	1985	1985	1985	1985	1985
Age of the household member	Pearson Correlation	-,086**	,007	1	-,182**	,064**
	Sig. (2-tailed)	<,001	,772		<,001	,005
	N	1985	1985	1985	1985	1985
What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	Pearson Correlation	,345**	-,068**	-,182**	1	-,366**
	Sig. (2-tailed)	<,001	,002	<,001		<,001
	N	1985	1985	1985	1985	1985
Socialecohesie goed	Pearson Correlation	-,077**	,028	,064**	-,366**	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	,216	,005	<,001	
	N	1985	1985	1985	1985	1985

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

```
/VARIABLES=Contactburen Inkomen1000 leeftijd sr20a019 Socialecohesiegoed
```

```
/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
```

```
/MISSING=PAIRWISE.
```

Er is een t-toets uitgevoerd om te onderzoeken of de nul-groep (geen contact) en de een-groep (wel contact) verschillen in hun waarneming te wonen in een buurt met etnische minderheden, de onafhankelijke variabele. Hieronder is in Tabel 20 de t-toets te zien, met daarbij de syntax.

Tabel 20. T-toets afhankelijke en onafhankelijke

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	Equal variances assumed	32,261	<,001	-16,377	1983	<,001	-1,260	,077	-1,411	-1,109
	Equal variances not assumed			-15,312	992,251	<,001	-1,260	,082	-1,421	-1,098

T-TEST GROUPS=Contactburen(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=sr20a019

/ES DISPLAY(TRUE)

/CRITERIA=CI(.95).

Voor de categorische variabele opleidingsniveau en de continue variabelen inkomen, leeftijd, waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden en sociale cohesie zijn de correlaties berekent aan de hand van de R^2 met bijbehorende F -toets. Door van de R^2 de wortel te nemen, kan de correlatie tussen twee variabelen gevonden worden. In Tabel 22 is er een R van $\sqrt{,436}$, wat neer komt op een correlatie van ,660 tussen opleidingsniveau en inkomen. Via deze wijze zijn aan de hand van Tabellen 21 tot en met 23 ook de correlaties tussen opleidingsniveau en de andere continue variabelen berekent, waarvan de resultaten kunnen worden gevonden in Tabel 2 van het Resultatenhoofdstuk. Hieronder zijn de Tabellen 21 tot en met 24 te vinden met bijbehorende syntax.

Tabel 21. UNIANOVA tabel met opleidingsniveau en inkomen

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Opleiding

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	1737,206 ^a	608	2,857	1,751	<,001
Intercept	11406,234	1	11406,234	6990,022	,000
Inkomen1000	1737,206	608	2,857	1,751	<,001
Error	2245,340	1376	1,632		
Total	33627,000	1985			
Corrected Total	3982,546	1984			

a. R Squared = ,436 (Adjusted R Squared = ,187)

UNIANOVA Opleiding BY Inkomen1000

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Inkomen1000.

Tabel 22. UNIANOVA tabel met opleidingsniveau en leeftijd

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Opleiding

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	556,139 ^a	76	7,318	4,075	<,001
Intercept	10281,276	1	10281,276	5725,145	,000
leeftijd	556,139	76	7,318	4,075	<,001
Error	3426,407	1908	1,796		
Total	33627,000	1985			
Corrected Total	3982,546	1984			

a. R Squared = ,140 (Adjusted R Squared = ,105)

UNIANOVA Opleiding BY leeftijd

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=leeftijd.

Tabel 23. UNIANOVA tabel met opleidingsniveau en onafhankelijke

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Opleiding

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	54,523 ^a	9	6,058	3,046	,001
Intercept	3575,909	1	3575,909	1797,958	<,001
sr20a019	54,523	9	6,058	3,046	,001
Error	3928,023	1975	1,989		
Total	33627,000	1985			
Corrected Total	3982,546	1984			

a. R Squared = ,014 (Adjusted R Squared = ,009)

UNIANOVA Opleiding BY sr20a019

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=sr20a019.

Tabel 24. UNIANOVA tabel met opleidingsniveau en sociale cohesie

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Opleiding

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	82,256 ^a	20	4,113	2,071	,004
Intercept	6840,681	1	6840,681	3444,640	,000
Socialecohesiegoed	82,256	20	4,113	2,071	,004
Error	3900,290	1964	1,986		
Total	33627,000	1985			
Corrected Total	3982,546	1984			

a. R Squared = ,021 (Adjusted R Squared = ,011)

UNIANOVA Opleiding BY

Socialecohesiegoed

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Socialecohesiegoed.

Voor de logistische regressieanalyse zijn er 3 logistische modellen geschat met contact met burens met een etnische achtergrond als afhankelijke variabele. Allereerst zijn er in model 1^a alleen de controlevariabelen meegenomen als voorspellers. De schatting van dit model is te zien in Tabel 25. Verder zijn de bijbehorende Chi-kwadraattoets in Tabel 26 en de Deviance in Tabel 27 gegeven.

Tabel 25. Schatting model 1^a

		Variables in the Equation					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Opleiding	-,066	,040	2,738	1	,098	,936
	Inkomen1000	,031	,049	,395	1	,530	1,031
	Age of the household member	-,013	,003	17,213	1	<,001	,987
	Constant	,106	,257	,169	1	,681	1,111

a. Variable(s) entered on step 1: Opleiding, Inkomen1000, Age of the household member.

Tabel 26. Chi-kwadraattoets model 1^a

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	17,447	3	<,001
	Block	17,447	3	<,001
	Model	17,447	3	<,001

Tabel 27. Deviance model 1^a

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2421,915 ^a	,009	,012

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Vervolgens is model 2^a geschat, welke bestaat uit de afhankelijke variabele die voorspelt wordt uit de controlevariabelen en de onafhankelijke variabele het waarnemen te wonen in een buurt met etnische minderheden. In Tabel 28 is de schatting van dit model te zien, met in Tabel 29 de bijbehorende Chi-kwadraattoets en in Tabel 30 de Deviance.

Tabel 28. Schatting model 2^a

Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Opleiding	-,015	,042	,124	1	,725	,985
	Inkomen1000	,058	,052	1,205	1	,272	1,059
	Age of the household member	-,004	,003	1,420	1	,233	,996
	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	,446	,033	184,351	1	<,001	1,561
	Constant	-1,596	,301	28,137	1	<,001	,203

a. Variable(s) entered on step 1: Opleiding, Inkomen1000, Age of the household member, What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are.

Tabel 29. Chi-kwadraattoets model 2^a

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	214,844	1	<,001
	Block	214,844	1	<,001
	Model	232,291	4	<,001

Tabel 30. Deviance model 2^a

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2207,072 ^a	,110	,156

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Als laatste logistische model is het complete model 3^a geschat. In dit model wordt de afhankelijke variabele voorspelt aan de hand van alle controlevariabele, de onafhankelijke variabele en de mediërende variabele sociale cohesie. In Tabel 31 is de schatting van dit model te zien, met in Tabel 32 de Chi-kwadraattoets en in Tabel 33 de Deviance. Hierbij is ook de syntax gegeven van de schattingen van modellen 1^a, 2^a en 3^a.

Tabel 31. Schatting model 3^a

Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Opleiding	-,016	,042	,139	1	,709	,984
	Inkomen1000	,058	,052	1,223	1	,269	1,060
	Age of the household member	-,004	,003	1,462	1	,227	,996
	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	,478	,036	179,443	1	<,001	1,613
	Socialecohesiegoed	,189	,076	6,127	1	,013	1,208
	Constant	-2,338	,427	30,002	1	<,001	,097

a. Variable(s) entered on step 1: Opleiding, Inkomen1000, Age of the household member, What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are, Socialecohesiegoed.

Tabel 32. Chi-kwadraattoets model 3^a

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	6,205	1	,013
	Block	6,205	1	,013
	Model	238,496	5	<,001

Tabel 33. Deviance model 3^a

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2200,866 ^a	,113	,160

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Contactburen

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019 Socialecohesiegoed

/SAVE=PRED COOK LEVER DFBETA

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).

Om de mediatie-analyse uit te voeren is er een lineair regressiemodel geschat, model 4^b, waarbij sociale cohesie de afhankelijke variabele is die wordt voorspeld door de controlevariabelen en de onafhankelijke variabele. Hieronder is de schatting van dit model te zien met bijbehorende syntax.

Tabel 34. Model summary model 4^b

Model Summary ^b				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,366 ^a	,134	,132	,69705

- a. Predictors: (Constant), What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are, Opleiding, Age of the household member, Inkomen1000
- b. Dependent Variable: Socialecohesiegoed

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT Socialecohesiegoed

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000

leeftijd sr20a019

/SAVE PRED.

Tabel 35. ANOVA tabel model 4^b

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	148,748	4	37,187	76,536	<,001 ^b
	Residual	962,042	1980	,486		
	Total	1110,790	1984			

a. Dependent Variable: Socialecohesiegoed

b. Predictors: (Constant), What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are, Opleiding, Age of the household member, Inkomen1000

Tabel 36. Coëfficiënten tabel model 4^b

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,919	,090		43,496	<,001
	Opleiding	,006	,013	,011	,455	,649
	Inkomen1000	-,001	,016	-,001	-,059	,953
	Age of the household member	3,194E-6	,001	,000	,003	,998
	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	-,163	,010	-,365	-17,078	<,001

a. Dependent Variable: Socialecohesiegoed

Bijlage 3

Om te kijken welke cases in de dataset kunnen worden gezien als uitbijters, hebben de cases in het model een ID-nummer gekregen. Hieronder is daarvan de syntax te zien.

```
COMPUTE ID=$CASENUM.
```

```
EXECUTE.
```

```
/SAVE PRED.
```

Er is voor het complete model 3^a nog een lineaire regressieanalyse uitgevoerd om zo de VIF-score te kunnen krijgen en daarmee iets te kunnen zeggen over de multicollineariteit.

Hieronder is daarvan de output te zien en de syntax. Op basis van Tabel 37 kan er geconcludeerd worden dat er geen sprake is van ernstige multicollineariteit.

Tabel 37. De VIF-scores van de verklarende variabelen

Model		Coefficients ^a					Collinearity Statistics	
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	Std. Error	Beta					
1	(Constant)	,019	,078		,242	,809		
	Opleiding	-,003	,008	-,011	-,444	,657	,761	1,315
	Inkomen1000	,011	,010	,025	1,091	,275	,830	1,204
	Age of the household member	-,001	,001	-,027	-1,204	,229	,870	1,149
	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	,099	,006	,362	15,709	<,001	,833	1,200
	Socialecohesiegoed	,035	,014	,057	2,523	,012	,866	1,155

a. Dependent Variable: Contactburen

```
REGRESSION
```

```
/MISSING LISTWISE
```

```
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL
```

```
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
```

```
/NOORIGIN
```

```
/DEPENDENT Contactburen
```

```
/METHOD=ENTER Opleidingsniveau Inkomen1000 leeftijd sr20a019 Socialecohesiegoed
```

```
/SAVE PRED.
```


Voor uitbijters in de dataset is er gekeken naar de leverage. Voor de leverage geldt dat een case een mogelijke uitbijter is wanneer deze de grenswaarde passeert van $3p/n$. In dit geval is dat $(3 \times 6)/1985 = 0,009$. Door middel van een logistische regressie is de leverage verkregen.

Hieronder is de syntax van het verkrijgen van de leverage te zien.

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Contactburen

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019 Socialecohesiegoed

/SAVE=PRED COOK LEVER DFBETA

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).
```

Er zijn in totaal 24 cases die een uitbijter zijn als we de leverage waarde van 0,009 hanteren.

Hieronder is een Tabel te zien met een overzicht van deze cases.

Tabel 38. Uitbijters op de leverage

Case ID	Leverage-waarde
964	,051
119	,028
884	,028
1004	,022
40	,020
1078	,019
1787	,018
246	,015
1020	,015
978	,013
1751	,012
1950	,012
1866	,012
1505	,011
2222	,011
1691	,010
2604	,010
339	,010
1142	,010
2338	,010
1753	,010
2286	,009
2429	,009
2051	,009

De cases met een uitbijter op de leverage zijn tijdelijk uit de analyse gefilterd om daarna een logistische regressieanalyse uit te voeren zonder deze cases. Dit is gedaan om te kijken of de uitbijters een grote invloed hebben op de resultaten. Hieronder is daarvan de syntax te zien.

USE ALL.

COMPUTE filter_\$=(LEV_3 < 0.009).

VARIABLE LABELS filter_\$ 'LEV_3 < 0.009 (FILTER)'.
 VALUE LABELS filter_\$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.

FORMATS filter_\$ (f1.0).

FILTER BY filter_\$.

FILTER BY filter_\$.

EXECUTE.

Na het opnieuw uitvoeren van de logistische regressieanalyse kan geconcludeerd worden dat de uitbijters geen sterke invloed hebben op de resultaten. De hellingen blijven redelijk hetzelfde en veranderen niet van richting. Daarnaast blijft de uitkomst van de Deviance hetzelfde resultaat aantonen. Hieronder zijn de tabellen te zien van de logistische regressieanalyse van model 3^a. Er is voor gekozen alleen deze resultaten te laten zien omdat wanneer in het complete model de veranderingen niet groot zijn en de resultaten hetzelfde blijven zeggen, dit laat zien dat de uitbijters in de regressieanalyse moeten worden meegenomen.

Tabel 39. Schatting model 3^a zonder uitbijters

		Variables in the Equation					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Opleiding	-,022	,043	,252	1	,616	,979
	Inkomen1000	,037	,060	,384	1	,535	1,038
	Age of the household member	-,004	,003	1,076	1	,300	,996
	What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are	,484	,036	177,829	1	<,001	1,622
	Socialecohesiegoed	,191	,078	5,941	1	,015	1,210
	Constant	-2,325	,436	28,429	1	<,001	,098

a. Variable(s) entered on step 1: Opleiding, Inkomen1000, Age of the household member, What do you estimate, what percentage of the residents of your neighborhood are, Socialecohesiegoed.

Tabel 40. Chi-kwadraattoets model 3^a zonder uitbijters

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	6,021	1	,014
	Block	6,021	1	,014
	Model	235,167	5	<,001

Tabel 41. Deviance model 3^a zonder uitbijters

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2168,554 ^a	,113	,160

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Contactburen

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019

/METHOD=ENTER Opleiding Inkomen1000 leeftijd sr20a019 Socialecohesiegoed

/SAVE=PRED COOK LEVER DFBETA

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).